

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การวิจัยเป็นงานที่สำคัญและมีคุณค่าอย่างยิ่งต่อการวางแผนและการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย เพราะการวิจัยเป็นกระบวนการค้นคว้าหาข้อเท็จจริงอย่างมีระบบ โดยอาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้หรือตอบปัญหาที่ต้องการทราบ แล้วนำข้อค้นพบนั้นไปช่วยแก้ปัญหาหรือช่วยให้ตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังเป็นการสร้างสรรค์สิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ซึ่งจะช่วยให้ทั้งในการแก้ปัญหาและพัฒนาควบคู่กันไป การวิจัยจึงจำเป็นต้องกระบวนการกำหนดนโยบายและวางแผนเพื่อพัฒนาประเทศ

จากความสำเร็จของการวิจัยดังกล่าว ในปี พ.ศ. 2502 คณะรัฐบาลจึงได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาวิจัยแห่งชาติขึ้น โดยให้มีหน้าที่เกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย วางแผนงาน ตลอดจนส่งเสริมและประสานงานด้านการวิจัยกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศอย่างเต็มที่ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523 : 11) จากนั้นมา บทบาทของการวิจัยในประเทศไทยก็เปลี่ยนไป กล่าวคือ มีการตื่นตัวด้านการวิจัยและยอมรับงานด้านการวิจัยมากขึ้น

บทบาทของการวิจัยที่มีต่อการพัฒนาการศึกษาที่มีอยู่มาก ปัจจุบันได้มีการวางแผนและทำการวิจัยด้านการศึกษากันอย่างกว้างขวาง (กระทรวงศึกษาธิการ กองวิจัยทางการศึกษา, 2525 : 38) กล่าวได้ว่างานวิจัยทางการศึกษาในประเทศไทยได้พัฒนาขึ้นตามลำดับ นักการศึกษาให้ความสนใจและทำงานวิจัยทางการศึกษามากขึ้น ก็จะทำให้เห็นว่าหน่วยงานที่ทำงานด้านนี้หลายแห่งด้วยกัน เช่น สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กองวิจัยทางการศึกษา และหน่วยงานวิจัยและวางแผนของกรม กอง ต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ ตลอดจนสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั้งของรัฐบาลและเอกชน โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งได้แก่มหาวิทยาลัย และวิทยาลัยต่าง ๆ ที่มีภาระกิจด้านการวิจัย

เป็นหนึ่งในสี่ของภารกิจหลัก มหาวิทยาลัยมีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนการค้นคว้าวิจัย เพื่อบุกเบิกความรู้ใหม่ ๆ ยังความก้าวหน้าให้แก่วิทยาการสาขาต่าง ๆ การวิจัยใน มหาวิทยาลัยนั้นกระทำกันทั้งในระดับอาจารย์และนิสิต โดยเฉพาะนิสิตที่ศึกษาในระดับ ที่สูงกว่าปริญญาตรี นิสิตกลุ่มนี้ผลิตงานวิจัยออกมาเป็นจำนวนมากในรูปของวิทยานิพนธ์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบัณฑิตศึกษาจนเป็นที่ยอมรับกันว่า งานวิจัย ในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นงานวิทยานิพนธ์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2522 : 202)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ตระหนักถึงภารกิจด้านการวิจัยเสมอมา ได้พยายามส่งเสริมงานด้านการวิจัยอย่างเต็มที่เท่าที่กำลังเงินและกำลังคนจะอำนวยให้ และเนื่องจากการวิจัยนี้ส่วนใหญ่กระทำกันในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยจึงได้ตั้งบัณฑิตวิทยาลัยขึ้น เพื่อจัดการสอนในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรีและ ให้เป็นศูนย์กลางในการส่งเสริมการวิจัยทั้งในระดับอาจารย์และนิสิต (แถบ นีละนิธิ, 2512 : ก) ด้านการวิจัยทางการศึกษานั้น บัณฑิตวิทยาลัยโดยภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ ได้เปิดสอนระดับปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา เมื่อปีการศึกษา 2509 และต่อมาได้เปิดสาขาวิชาสถิติการศึกษา และสาขาวิชาวัดและ ประเมินผลการศึกษารวมกันตามลำดับ รวมเป็น 3 สาขาวิชาในภาควิชาวิจัยการศึกษา (บุญธรรม กิจปรีคามวิสุทธิ์, 2522 : 98) นับตั้งแต่เริ่มเปิดสอนมาจนถึงปีการศึกษา 2525 มีมหาบัณฑิตสำเร็จการศึกษาไปแล้วทั้งสิ้นรวม 16 รุ่น

ตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา นิสิตทุกคน ต้องทำวิทยานิพนธ์ 1 เล่ม จำนวน 12 หน่วยกิต ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตร นับตั้งแต่ปีการศึกษา 2510 เป็นต้นมา จนถึงปีการศึกษา 2525 นิสิตภาควิชา วิจัยการศึกษาผลิตวิทยานิพนธ์ออกมาแล้วเป็นจำนวนมาก แต่ก็ยังไม่เคยมีการศึกษาสำรวจ และวิเคราะห์รายละเอียดมาก่อนเลยว่า วิทยานิพนธ์เหล่านั้นส่วนใหญ่เป็นการวิจัยแบบใด เป็นเรื่องประเภทใด ศึกษาเกี่ยวกับตัวอย่างประชากรกลุ่มใด เกี่ยวข้องกับการศึกษาระดับใด ใช้เครื่องมืออะไรในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นต้น ตลอดจนรายละเอียดเกี่ยวกับตัวนิสิต ผู้ทำวิทยานิพนธ์ว่าส่วนใหญ่เป็นเพศใด อายุเท่าไร ประกอบอาชีพอะไร ได้รับทุนอุดหนุน ในการทำวิทยานิพนธ์หรือไม่ และใช้เวลาในการทำวิทยานิพนธ์นานเท่าไร เป็นต้น ผู้วิจัย

เห็นว่า น่าจะไ้ทำการวิเคราะห์วิทยานิพนธ์ของภาคศึกษาวิจัยการศึกษา โดยศึกษารายละเอียดแยกต่าง ๆ ดังกล่าว เพื่อจะไ้มองเห็นภาพกว้าง ๆ ของการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตและเป็นแนวทางในการสำรวจงานวิจัยทางการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ทั่วไปเพื่อวิเคราะห์วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาคศึกษาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในระหว่างปีการศึกษา 2510-2525 โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะคือ

1. วิเคราะห์ลักษณะของวิทยานิพนธ์ คำนวณ ประเภทของการวิจัย ประเภทของเรื่อง พื้นที่ที่ศึกษา ระดับการศึกษา แหล่งข้อมูลที่ศึกษา การสุ่มตัวอย่าง ประชากร เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และคุณภาพของวิทยานิพนธ์

2. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับตัวนิสิตผู้ทำวิทยานิพนธ์ คำนวณ เพศ อายุ อาชีพ การได้รับทุนอุดหนุนในการทำวิทยานิพนธ์ และระยะเวลาที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิเคราะห์วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาคศึกษาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ครั้งนี้วิเคราะห์วิทยานิพนธ์ในระหว่างปีการศึกษา 2510-2525 ของภาคศึกษาวิจัยการศึกษา 3 สาขาวิชา คือ สาขาศึกษาวิจัยการศึกษา สาขาวิชาสถิติการศึกษา และสาขาวิชาวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 384 เล่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบวิเคราะห์วิทยานิพนธ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยครอบคลุมรายละเอียดดังนี้

2.1 รายละเอียดเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ ได้แก่ ประเภทของการวิจัย ประเภทของเรื่อง พื้นที่ที่ศึกษา ระดับการศึกษา แหล่งข้อมูลที่ศึกษา การสุ่มตัวอย่าง ประชากร เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และคุณภาพของวิทยานิพนธ์

2.2 รายละเอียดเกี่ยวกับตัวนิสิตผู้ทำวิทยานิพนธ์ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ การได้รับทุนอุดหนุนในการทำวิทยานิพนธ์ และระยะเวลาที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

ข้อตกลงเบื้องต้น

เนื่องจากข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา ที่สำเร็จการศึกษาในช่วงปีการศึกษา 2510-2525 จากแผนกทะเบียนประวัติ และจากฝ่ายวิจัยและวางแผน บัณฑิตวิทยาลัย ไม่ตรงกัน ผู้วิจัยจึงใช้จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาในระหว่างปีการศึกษา 2510-2525 จากแผนกทะเบียนประวัติเป็นข้อมูลในการศึกษา เพราะมีรายชื่อผู้สำเร็จการศึกษาในแต่ละปีการศึกษากำกับอยู่ด้วย และถือว่าข้อมูลชุดนี้เป็นตัวแทนของประชากรได้ เพราะเป็นเอกสารของทางราชการซึ่งหน่วยงานต้องพยายามเก็บข้อมูลที่ถูกต้องมากที่สุด

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

เนื่องจากข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติผู้ทำวิทยานิพนธ์ ของแผนกทะเบียนประวัติ บัณฑิตวิทยาลัย บางส่วนของบางคน เช่น อายุ อาชีพ ระยะเวลาที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ขาดหายไป ผู้วิจัยไม่สามารถค้นหาจากแหล่งข้อมูลอื่นได้ จึงอาจทำให้ผลการวิจัยไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ประเภทของการวิจัย หมายถึง ลักษณะของงานวิจัย พิจารณาจากวิธีดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 4 ประเภทคือ

1. การวิจัยเชิงประวัติศาสตร์
2. การวิจัยเชิงบรรยาย
3. การวิจัยเชิงทดลอง
4. การวิจัยเชิงประจักษ์

ประเภทของเรื่อง หมายถึง ลักษณะของเนื้อหาที่ศึกษาแบ่งเป็น 3 ประเภทคือ

1. การวิจัยการศึกษา
2. สถิติการศึกษา
3. การวัดและประเมินผลการศึกษา

พื้นที่ที่ศึกษา หมายถึง ขอบเขตของเรื่องที่ศึกษา แบ่งเป็น 6 พื้นที่ คือ

1. สถานศึกษา
2. อำเภอ
3. จังหวัด
4. เขตการศึกษา
5. ภาควิชาการศึกษาศาสตร์
6. ประเทศ

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา รวมถึงระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา หรือระดับการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่ศึกษา แบ่งเป็น 7 ระดับคือ

1. อนุบาล
2. ประถมศึกษา
3. มัธยมศึกษา
4. ประกาศนียบัตรและประกาศนียบัตรชั้นสูง
5. อุดมศึกษา
6. การศึกษาผู้ใหญ่
7. การศึกษานอกระบบโรงเรียน

แหล่งข้อมูลที่ศึกษา หมายถึง ฐานะ สถานภาพ หรือ ประเภทของสิ่งที่ศึกษา แบ่งเป็น 7 ประเภทคือ

1. นักเรียน นิสิต นักศึกษา
2. ผู้สำเร็จการศึกษา
3. ครู อาจารย์
4. นักวิชาการการศึกษา
5. ประชาชน
6. ผู้เกี่ยวข้องของโครงการ
7. เอกสาร

การสุ่มตัวอย่างประชากร หมายถึง กลุ่มที่นำมาศึกษา และวิธีการสุ่มตัวอย่างซึ่ง
ตัวแทนของกลุ่มที่ศึกษา แบ่งเป็น 3 ประเภทคือ

1. ประชากร
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โดย
 - 2.2 สุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธี
 - 2.1.1 สุ่มอย่างง่าย
 - 2.1.2 สุ่มอย่างมีระบบ
 - 2.1.3 สุ่มแบบแยกกลุ่ม
 - 2.1.4 สุ่มแบบแยกประเภท
 - 2.1.5 สุ่มแบบหลายขั้นตอน
 - 2.2 เลือกตัวอย่างแบบเจาะจง
3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล หมายถึง อุปกรณ์หรือเทคนิควิธีที่ผู้วิจัยใช้ในการ
เก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งได้ 9 ชนิด คือ

1. แบบบันทึกข้อมูล
2. แบบสังเกต
3. แบบสัมภาษณ์
4. แบบทดสอบ
5. แบบสอบถาม
6. แบบสำรวจ
7. แบบวัด
8. แบบประเมิน
9. การสร้างเครื่องมือ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล หมายถึง สถิติหรือวิธีการที่ใช้ในการจัด
กระทำข้อมูลเพื่อสรุปข้อมูลให้อยู่ในรูปที่สามารถตีความและแปลความหมายได้ แบ่งสถิติ
และวิธีการที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 พวก คือ

1. การวิเคราะห์เนื้อหา
2. สถิติภาคบรรยาย
3. สถิติภาคสรุปอ้างอิง

อายุ หมายถึง อายุของนิสิตผู้ทำวิทยานิพนธ์ในปีที่สำเร็จการศึกษา

อาชีพ หมายถึง สถานภาพค้ำจุนการทำงานของนิสิตผู้ทำวิทยานิพนธ์ระหว่างทำวิทยานิพนธ์

ระยะเวลาที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ หมายถึง ระยะเวลาทั้งหมดที่นิสิตใช้ไปในการทำวิทยานิพนธ์โดยนับเป็นภาคการศึกษา ตั้งแต่ภาคการศึกษาที่เริ่มลงทะเบียนวิทยานิพนธ์ จนถึงภาคการศึกษาที่ลงทะเบียนวิทยานิพนธ์ครบ 12 หน่วยกิต

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทราบแนวในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตมหาวิทยาลัย ภาควิชาวิจัยการศึกษามัธยมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในช่วงเวลาที่ผ่านมา
2. เป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษา ค้นคว้า และอ้างอิงเกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษา
3. เป็นแนวทางทั่วไป แก่หน่วยงานต่าง ๆ ในการสำรวจงานวิจัยทางการศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย